

ГОЛАС РАДЗІМЫ

ВЫДАЕЦЦА 3 1955 ГОДА ●

● NO. 27 (3531) ●

● ЧАЦВЕР, 20 ЛІПЕНЯ, 2017

ШТОТЫДНЁВІК “ГОЛАС РАДЗІМЫ” МОЖНА ЧЫТАЦЬ У ІНТЭРНЭЦЕ: WWW.GOLAS.BY

Купалле кліча ў карагод
Беларускае свята ў Даўгаўпілсе паяднала розныя культуры і народы **Стар. 2**

Культурны дэсант на Іртышы
Як беларускія гурты Цюменьскай вобласці супольна выступалі ў горадзе Табольску з вялікай канцэртнай праграмай **Стар. 3**

Па-беларуску — цікава
Сярод слухачоў Трэцяй міжнароднай летняй школы беларусістыкі былі супляменнікі з Самары **Стар. 4**

ПАДЗЕЯ

На карысць Бацькаўшчыны

На VII з’ездзе беларусаў свету ў Мінску перспектыўныя кірункі ўзаемадзеяння разам вызначалі прадстаўнікі Міністэрства замежных спраў Беларусі з актывістамі беларускай дыяспары

БЕЛТА

Голас кожнага дэлегата VII з’езда беларусаў свету быў улічаны

Кацярына Мядзведская

Менавіта слова “разам” стала адметным на сёлетнім, ужо сёмым З’ездзе беларусаў свету. Такі агульны сход, як вядома, раз на чатыры гады праводзіць Міжнароднае грамадскае аб’яднанне “Згуртаванне беларусаў свету “Бацькаўшчына”. Імкненне дзяржавы і дыспары да супольнай дзейнасці адзначыў, адказваючы на пытанні журналістаў, Міністр замежных спраў Уладзімір Макей: “Я лічу, што тыя меркаванні, якія прагучалі на з’ездзе, усе былі вельмі канструктыўныя і пазітыўныя. Разам мы павінны ўмацаваць незалежнасць нашай дзяржавы і развіваць нашу краіну. Гаварылі таксама, што дыяспара можа зрабіць свой унёсак

у развіццё дзяржавы. Кожны на сваім месцы можа гэта зрабіць: і ў галіне эканомікі, і ў галіне культуры, і ў іншых сферах”.

У сваім выступленні на з’ездзе Уладзімір Макей адзначыў: дзяржава і дыяспара маюць адзіную мэту — умацаванне незалежнасці і росквіт краіны. Акрэсліў Міністр вельмі важную сэнна тэму міру і паразумення: “Беларусь заўсёды выступае затое, каб усе канфлікты вырашаліся мірнымі, дыпламатычнымі сродкамі. Кіраўнік нашай дзяржавы вылучыў ініцыятыву аб запуску ў рамках АБСЕ новага Хельсінскага працэсу, шырокага дыялогу ў мэтах пераадолення існуючых супярэчнасцяў ва ўзаемаадносінах паміж дзяржавамі. Мінск гатовы стаць пляцоўкай для такога дыялогу.

Працэс урэгулявання ўкраінскага крызісу паказаў, што мы здольныя выконваць такія складаныя і адказныя задачы”. А дыяспара (беларусаў у свеце, паводле розных дадзеных, налічваецца ад трох да чатырох мільёнаў) назваў дыпламат “мяккай”, аднак магутнай і велізарнай сілай, здольнай адстойваць і прасоўваць інтарэсы Беларусі. Роля беларусаў за межамі, гэтых своеасаблівых паслоў, па яго меркаванні, такая: дапамагчы наводзіць масты паразумення паміж краінамі.

Вельмі станоўча ўспрынялі выступленне Міністра дэлегаты, госці з’езда. Многія адзначалі тое пасля ў сваіх прамовах. Пазітыўныя водгукі чуліся ў гутарках, тых міні-інтэрв’ю, што і мне давалі ўдзельнікі: Іна Снар-

ская з Украіны, Ганна Мазур і Вячаслаў Ігнаценка з Малдовы, Базыль Сегень з Польшчы, Мікалай Логвін ды Ірына Кузняцова з Літвы, Людміла Сінякова з Латвіі, Алес Рудакоў і Людміла Курыловіч з Расіі, Кацярына Фаронда з ЗША...

Пра неабходнасць наладжвання стасункаў казала на з’ездзе і старшыня Згуртавання беларусаў свету “Бацькаўшчына” Алена Макоўская: “Цяпер тэндэнцыя такая, што ў сувязі з глабалізацыяй мяняюцца роля і месца дыяспары. Тыя краіны, якія выкарыстоўваюць патэнцыял дыяспары, — яны выйграюць. Як прыклад — Ірландыя, Кітай, Індыя. Мне падаецца, што цяпер і Беларусь дыяспара стала больш патрэбна”.

→ **Стар. 2**

ВЕСТКІ

У вершах — цэлы свет

Іван Іванаў

Графічныя творы Міхаіла Басалыгі прадстаўлены на выставе ў Дзяржаўным літаратурна-мемарыяльным музеі Якуба Коласа

Супрацоўніцтва талентаў дае цікавы плён. І такія сумесныя працы — заўсёды ў цане. Таму сведчаннем і выданне “Вершы” (1982), здзейсненае да сосьх угодкаў Песняра, і трылогія “На ростанях” (2006). У абедзвюх кнігах творы Якуба Коласа ілюстраваў беларускі мастак Міхаіл Басалыга. На выставе “Мастацкія вобразы роднага краю”, што адкрылася ў Коласаўскім доме, прадстаўлены ілюстрацыі Міхаіла Самойлавіча (які адзначае сёлета 75-я ўгодкі) з фондаў музея, з ягонай калекцыі, а таксама рукапісы і рэдкія фотаздымкі.

Як вядома, Якуб Колас быў не толькі славутым паэтам, навукоўцам, настаўнікам, але і добрым сябрам таленавітых людзей. Сярод іх — мастакі Таццяна Жырмунская, Сямён Герус, Галіна Гарэлава, Янка Лабкоўскі, скульптар Заір Азгур... Сімвалічна, што ў Доме Песняра, дзе з часоў яго жыцця пануе творчая атмасфера, прадстаўлены цяпер творы Міхаіла Басалыгі. Ён — з шэрагу славутых дзеячаў айчыннага выяўленчага мастацтва. Дзякуючы ягоным творам набывае непаўторныя рысы духоўная і культурная спадчына Бацькаўшчыны. Творца выдатна праявіў сябе ў галіне кніжнай графікі, дэкаратыўна-прыкладнога мастацтва, эскібрысы ў тэхніках літаграфіі, афорта, лінагравюры, акварэлі. Шэраг твораў майстра прысвечаны культурнай і гістарычнай спадчыне Беларусі. Ён — лаўрэат шматлікіх конкурсаў па мастацкім аздабленні кніг.

ШЛЯХІ-ДАРОГІ

З Тальяці — з песнямі

Гурт “Купалінка” з Тальяці паўдзельнічаў у XIV Міжнародным фестывалі народнай творчасці “Вянок дружбы” ў Бабруйску

І якое ж гэта шчасце: вярнуцца ў родны горад! Нагадаю, “Купалінка” была ўжо на фэсце ў 2014-м. Успамінаў, эмоцый атрамалі тады цераз край. Таму і сёлета рыхтаваліся мы вельмі адказна да чарговай сустрэчы з сябрамі, горадам майго маленства і маладосці.

Прыехалі ў Бабруйск раніцай 29 чэрвеня, адразу — снедаць, на рэгістрацыю ў штаб свята. Здалі

наш сувенір: у падарунак фэсту. І на аўтобусе — у гатэль, які, дарэчы, у родным для мяне раёне ФандОКа. (Так называюць вядомы Бабруйскі фанерна-дрэвапрацоўчы камбінат, гісторыя якога пачалася яшчэ ў 1926 годзе. — **Рэд.**) Праз гадзіну былі ўжо ў лядовым палацы “Бабруйск-Арэна”. Рэпетыцыю праводзіла Клаўдзія Іванаўна Лукашэвіч, заслужаная работніца культуры Беларусі. Вячэралі ўрэстаране “Глорыя”, ды адпачываць не было калі: з канцэртнай праграмай паехалі ў аграгарадок “Кавалі”. З намі разам — і ўдзельнікі фэсту... з Мексікі! Вось якая экзо-

тыка. Тэмпераментныя мексіканскія песні пад час выступлення на сцэне аграгарадка змяняліся беларускімі. А ў нас у рэпертуары яны і лірычныя, і патрыятычныя, і вясёлыя. Гледачы ў Кавалях вельмі цёпла нас прымалі, а пасля канцэрта падарылі шмат кветак і салодкіх пачастункаў.

На другі дзень была ўжо агульная рэпетыцыя ўсіх творчых гуртоў-удзельнікаў, пасля абеду — сустрэча з мэрам і арганізатарамі фэсту. А ўвечары — урачыстае адкрыццё. Поўны палац глядачоў! За кулісамі — жарты, усмешкі, вельмі добразычлівая атмасфера.

Салісткі гурта “Купалінка” на фэсце ў Бабруйску

Гучалі прывітанне ад мэра горада, ад Міністэрства культуры. Усе кіраўнікі творчых гуртоў атрымалі караваі ад арганізатараў фестывалю: прыемны, хваляючы момант. Кожная краіна паказвала яркія нумары, песні змяняліся танцамі. Зала,

здавалася, дыхала з намі ва ўнісон, падхоплівала знаёмыя мелодыі. Харэаграфічныя гурты з розных краін выконвалі нашу “Лявоніху” — і ўсе былі на адной хвалі радасці, натхнення. Цудоўны вечар!

→ **Стар. 4**

ПЛАНЕТА ЛЮДЗЕЙ

Купалле кліча ў карагод

Беларускае свята ў Даўгаўпілсе паяднала розныя культуры і народы

Святы ў гонар летняга сонцастаяння ёсць у многіх народаў — то і святкаваць іх варта разам! Такую ідэю даўгаўпілскага Цэнтра беларускай культуры падтрымалі розныя нацыянальна-культурныя цэнтры і таварыствы Даўгаўпілса, Рэзэкнэ. Купалле ў нас было — інтэрнацыянальным і магічна яркім, сонечным, з крапінамі дожджыка.

Сотні ўдзельнікаў і гледачоў, што прыйшлі на “Беларускае Купалле”, сабраў 7 ліпеня парк Дубровіна. Кожны год свята ў нас абнаўляецца: канцэрт у зале, музычна-тэатралізаваная дзея на лужку ля фантана, канцэрт на вялікай сцэне ў парку... На гэты раз у дадатак былі яшчэ квэст, інфасегмент. Чатыры гадзіны ў парку гучалі песні на розных мовах, былі танцы-карагоды, шумелі творчыя майстэрні. Некаторыя купальцы шукалі папараць-кветку, якая затаілася ў зарасніку. Каб адшукаць кветку-цуд, трэба было прайсці станцыі квэста (гульні-пошуку). На першай станцыі (С-1) была інфапалатка нашага ЦБК, там кожны ахвочы вырабляў паштоўку з выцінанкай, атрымліваў наклейку ўдзельніка квэста і адну літару. На С-2 ля стала “Чай-гарбатка” танцоры гурта

“Лянок” частавалі шукальнікаў смачнай травяной гарбатай з мёдам: трэба ж падмацавацца! Па смаку і малюнках вызначалі, з якіх раслін завараны напой. Хто адгадаў — атрымліваў другую літару. На С-3, каля “Дрэва жаданняў”, следапыта чакалі спевакі гурта “Купалінка”. Яны дапамагалі яму напісаць сваё патаемнае жаданне і даверыць яго старому дубу, а таксама выдавалі трэцюю літару. На С-4, каля “Незвычайнай літары”, спявачкі гурта “Пралескі” загадвалі загадкі, здагадлівым давалі й літару, адзіную з лацінскага алфавіту, якая трапіла ў беларускую кірыліцу. З сабраных літар трэба было скласці слова “ліпа” (ліера) і адшукаць такое дрэва ў парку. Там і схавалася “Кветка шчасця”: там акцёры тэатральнай студыі “Паўлінка” выдавалі ўдалым следапытам кветку з пажаданням і шчасця і частавалі беларускай цукеркай.

Па алегх шпацыравалі людзі ў прыгожых вянках з кветак і траў: самі зівалі ў майстэрні “Купальскі вянок”, з падказкамі спевакоў харавой капэлы “Спадчына”. Тым часам на вялікай сцэне ішоў канцэрт, якія вялі дзве дзяўчыны: латышка Ліга і беларуска Яніна. Абедзве ў Купальскую ноч

Удзельнікі “Беларускага Купалля” на святочнай сцэне ў парку Даўгаўпілса

спявалі песні, зівалі вянкi, каб затым пусціць па рацэ, паваражыць на сваё шчасце-долю. Яны ж на беларускай і латышскай мовах знаёмілі гледачоў з традыцыямі Купалля, народнымі прыметамі, павер’ямі. Да ўсіх купальцаў з вітаннем-віншаваннем звярнулася віцэ-мэр Даўгаўпілскай гарадской думы Лівія Янкоўская.

Канцэрт пачынаў узорны фальклорна-харэаграфічны гурт “Руны” — прыехаў са старажытнага Полацка, прычым спецыяльна для свята развучылі артысты дзве латышскія народныя песні. Беларускі канцэртны блок змяніўся на мультикультурны, у якім выступілі гурты нацыянальна-культурных цэнтраў і таварыстваў Даўгаўпілса: руская

“Славянка” (Цэнтр рускай культуры) і “Лазоревый цветок” (Рэзэкнэ), украінская “Мрія”, яўрэйская “Авіва”, польская “Харфа” , літоўская “Раса” (якая адмыслова да свята вывучыла песню на беларускай мове), нямецкі “Ларэлей”. І зноў загучалі беларускія песні ў выкананні ансамбляў “Спадчына”, “Купалінка” і “Пралескі”, саліста Паўла Прозара, закруціўся ў танцах “Лянок”. Моцнага здароўя, дабрабыту ў сем’ях і дамах, шчасця пажадала ўсім купальцам у фінале кіраўніца ЦБК Жанна Раманойская — і ўсе разам спявалі знакамітую нашу песню “Касіў Ясь канюшыну”.

Усе чатыры гадзіны ў парку працавалі творчыя майстэрні розных суполак, дзе можна было

атрымаць карысную інфармацыю, навучыцца нешта майстраваць. Напрыклад, супрацоўнікі ЦБК вучылі рабіць выцінанку, актывісты суполкі “Уздым” — ляльку-абярэг, а полацкія рамеснікі — саламяныя сувеніры і льянных Хатнічкаў.

Свята-квэст “Беларускае Купалле” ладзіў даўгаўпілскі ЦБК пры падтрымцы Мінкультуры, гарадскога Упраўлення культуры, Цэнтра латышскай культуры, грамадскіх арганізацый “Patvērums “Drošā māja”, “Sadarbibas platforma” “Informācijas centrs imigrantiem”. Выказваем удзячнасць усім, хто спрыяў нам у працы, аказаў інфapадтpымкy свята.

Жанна Раманойская,
г. Даўгаўпілс

ПАДЗЕЯ

На карысць Бацькаўшчыны

(Заканчэнне. Пачатак на стар. 1)

На з’ездзе выступілі намеснік Міністра культуры Васіль Чэрнік, старшыня Пастаяннай камісіі па адукацыі, культуры і навуцы Палаты прадстаўнікоў Нацыянальнага сходу Беларусі Ігар Марзалюк. Сярод гасцей з’езда былі Упаўнаважаны па справах рэлігій і нацыянальнасцяў Беларусі Леанід Гуляка, намеснік Міністра інфармацыі Алесь Карлюкевіч, кіраўнікі дыпмсіі Вялікабрытаніі ды Украіны, прадстаўнікі Адміністрацыі Прэзідэнта, міністэрстваў адукацыі, эканомікі, замежных спраў, Беларускага экзархата Рускай праваслаўнай царквы, Беларускай аўтакефальнай праваслаўнай царквы, Рымска-каталіцкага касцёла, Беларускай грэка-каталіцкай царквы, мусульманскай супольнасці Беларусі.

Даклады па асноўнай тэме з’езда “Беларуская нацыя, беларуская дзяржаўнасць, беларускае замежжа — выклікі сучаснасці і стратэгія развіцця” зрабілі доктар гістарычных навук, супрацоўнік Інстытута гісторыі НАН Беларусі Валянцін Голубеў, кандыдат гістарычных навук, намесніца дырэктара Беларускага дзяржаўнага архіва-музея літаратуры і мастацтва Наталля Гардзіенка, доктар гістарычных навук, старшыня Беларускага гістарычнага таварыства, выкладчык Беластоцкага ўніверсітэта Алег Латышонок. Пасля і кожны з удзельнікаў меў магчымасць выступіць з высокай трыбуны: агульчы набалелае, падзяліцца досведам. Адзін за адным падыходзілі да мікрафона прадстаўнікі беларускіх суполак з Канады, ЗША,

Вялікабрытаніі, Польшчы, Малдовы, Украіны, Расіі... Вельмі эмацыйнае і запамінальнае паведамленне было ў прэзідэнта Асацыяцыі беларусаў Эстоніі Ніны Савінайвай: “У розных гарадах Эстоніі працуюць беларускія суполкі. Кожная — у сваім кірунку: хто ў фальклорным, хто ў эканамічнай ці турысцкай сферах. Мне ж хочацца сказаць: рада бачыць тут, у Мінску, сяброў-знаёмых, з кім пачыналі займацца беларускімі справамі. Шчасліва пазнаёміцца з маладымі ініцыятыўнымі аднадумцамі”. Пра амаладжэнне беларускага руху і з’яўленне апошнім часам у розных краінах новых суполак супляменнікаў казалі, дарэчы, на з’ездзе і даследчыца дыяспары Наталля Гардзіенка. Яна падрыхтавала на падставе фондаў Беларускага дзяржаўнага архіва-

музея літаратуры і мастацтва цікавую выставу, прысвечаную духоўнай спадчыне Францыска Скарыны, якая размясцілася ў фае Міжнароднага адукацыйнага цэнтра імя Ёхансана Раў. Дарэчы, там і праходзіў з’езд.

Больш дэтальнае абмеркаванне надзённых пытанняў прайшло на другі дзень з’езда. Удзельнікі разышліся па інтарэсах і працавалі ў секцыях.

У сёлетнім “вялікім сходзе” (пэўна, пра такі й марыў некалі Янка Купала: “На сход! На Вялікі сход!” — заклікаў Пясняр у драме “Раскіданае гняздо”) прынялі ўдзел прадстаўнікі з 70 беларускіх арганізацый з 23 краін. Вельмі сяброўская, пазітыўная атмасфера панавала гэтым разам на з’ездзе. Здавалася, госці сапраўды былі рады пабачыцца, з імпэтам

КАЦІРЫНА МОЛДЗЕДСКАЯ

Беларускія кніжныя навінкі прэзентаваліся на з’ездзе

абмяркоўвалі новыя ініцыятывы, шчыра ўсміхаліся, абменьваліся кантактамі, дамаўляліся аб сумесных праектах. Дэпутат Палаты прадстаўнікоў, намесніца старшыні Таварыства беларускай мовы Алена Анісім наступным чынам ацаніла

з’езд: “Я бачу агульны пазітыўны настрой усіх беларусаў працаваць дзеля Бацькаўшчыны. Не проста размаўляць, а знаходзіць нейкія канкрэтныя формы, метады працы. Вельмі добра, што ўсе дэлегаты імкнуцца расправесці пра тое, што, дзе, у якой краіне робіцца”.

Дарэчы. З’езды беларусаў свету праводзяцца з 1993 года рэгулярна: раз на чатыры гады. Арганізатарам традыцыйна выступае Згуртаванне беларусаў свету “Бацькаўшчына”. Старшыней яго сёлета зноў пераабрана Алена Макоўская. Напрыканцы работы з’езда былі прынятыя выніковыя дакументы, вызначаны кірункі працы на бліжэйшыя чатыры гады. Па дамоўленасці з арганізатарамі, тэксты выступленняў дэлегатаў будучы перададзены ў МЗС Беларусі. Усе прапановы будучы прааналізаваны і абагульнены, а пазней абмеркаваны на пасяджэнні Кансультатыўнага савета па справах беларусаў замежжа, які пройдзе сёлета ў верасні — пад час ІІІ Фестываля мастацтваў беларусаў свету.

ГАВОРАЦЬ УДЗЕЛЬНІКІ

Іна Снарская-Дзідык, прадстаўніца аб’яднання беларусаў Палтавы “Агніца”, Украіна

— Мы, беларусы замежжа, як ручаіны, якія ўпадаюць у адну вялікую рэчку: у рэчку нашай Беларусі. І дасягненне кожнага з нас — гэта поспех дзеля росквіту роднай краіны. У мяне, напрыклад, некалькі дзён таму ў бібліятэцы беларускага часопіса “Дзеяслоў” выйшла кніжка “Вогнепаклонніца”. Увайшлі ў яе як выбраныя вершы, так і новыя, а таксама паэма “Рагнеда”. Дарэчы, гадоў 10 таму менавіта газета “Голас Радзімы” вылучала твор на прэмію “Нашчадкі Скарыны”, і ён перамог. Для мяне гэта вельмі важная падзея. На з’ездзе адчуваецца вельмі добрая тэндэнцыя па аб’яднанні сілаў дзяржавы і дыяспары на карысць роднай Беларусі. І калі мы будзем працаваць разам, то і справы будучы моцныя. А гэта, лічу, галоўная мэта кожнага беларуса.

Базыль Сегень, намеснік старшыні Беларускага грамадска-культурнага таварыства ў Польшчы

— Вельмі цешыць той факт, што Беларусь выступае сёння гарантам міру і спакою. Пад час сесіі Парламенцкай асамблеі АБСЕ, што прайшла нядаўна ў Мінску, Прэзідэнт Аляксандр Лукашэнка казаў аб ініцыятыве запуску новага Хельсінкскага працэсу. Пра тое гаварыў і Уладзімір Макей. А самы лепшы шлях, як вядома, у вырашэнні канфліктаў — дыялог. І гэта падымае прэстыж краіны ў свеце, што бачна, напрыклад, ва ўзаемаадносінах Беларусі ды Польшчы. Сёлетні з’езд беларусаў свету праходзіць дружалюбна, спакойна. Усе разумеюць, каб прасіць, трэба і самому штосьці зрабіць для беларускай культуры, беларускасці. З’езд — патрэбная з’ява на карце беларускай нацыі, беларускага народа. Ён дае магчымасць абмяняцца думкамі, вопытам.

ЯК СПРАВЫ, ДЫЯСПАРА?

Культурны дэсант на Іртышы

Розныя беларускія гурты Цюменьскай вобласці супольна выступалі ў горадзе Табольску з вялікай канцэртнай праграмай

Людміла Бакланав

У Табольску ў мікрараёне “Левабярэжжа”, які адрэзаны ад асноўнай часткі горада Іртышом, 8 ліпеня адзначалі тры святы: Дзень сям’і, кахання і вернасці, Дзень рыбака ды Івана Купалы. Таму і рознапланавую праграму прапанавалі табалякам нашы супляменнікі — з Цюменьскай абласной грамадскай арганізацыі “Нацыянальна-культурнае таварыства «Аўтаномія «Беларусь»” і Табольскай гарадской аўтаноміі беларусаў. Суполкі ўзначальваюць Марыя Піскун і Уладзімір Габрусь. Святочныя дзеі захапілі гасцей свята: тры гадзіны праляцелі як імгненне. Словы падзякі выступаўцам ад глядачоў за падаруную радасць гучалі вельмі шчыра, беларусаў не хацелі адпуская. Адна з супляменніц казалася: за дзясяткі кіламетраў спецыяльна ехала — “каб толькі паслухаць беларускую гаворку, надыхацца Радзімай”.

Канцэртная праграма — на 43 нумары! Выступалі вядомыя беларускія гурты Цюмені: народны “Лянок”, сямейны “Спадчына”, моладзевы “Палессе” і “акапэльны”, нядаўна створаны “Сузор’е”, а таксама дуэты “Сястрыцы” і “Каханне”. Былі на сцэне Алена і Ягорка Перыкавы, Аляксандр Вахнічаў, Вера Піскун, Ангеліна Падкарытава, ды яшчэ Косця Каралёў — ён ажно з Магілёва.

Словы “прыгажосць — гэта сіла” вельмі стасуюцца да гуртоў: галасамі цудоўнымі, сваёй аўрай, незвычайным гучаннем беларускіх спеваў яны творачы чуды. І душа мая, падаецца, пачынае звінець і спяваць — быццам анёл дакрануўся. І дух захоплівае, і слёзы, і ўсмешка... Пад гэтыя песні ўспамінаецца Бацькаўшчына — далёкая і заўсёды любімая. І мама, і вясковыя хаты, а таксама пралескі, лясы-пералескі, чыстыя крыніцы... Як такога эфекту дамагаюцца кіраўнікі гуртоў Клаўдзія Зуева, Марыя Піскун, Тамара Грыгор’ева ды Алена Перыкава — загадка, ды вынік відавочны. Колькі ні слухаю гурты беларускія — штораз атрымліваю непаўторную асалоду. Бо прыгажосцю праменяць як унікальныя галасы й спевы, так і касцюмы, многія з якіх шылі артысткі самі па даўніх выкрайках, узорах. Прыгожыя і самі людзі, якія збераглі ў сэрцах любоў да родных вытокаў, традыцый продкаў-беларусаў.

На Табольскім свяце бачны былі

У Купальскім карагодзе і Марыя Піскун, адна з арганізатараў свята

й таленты сцэнарыстаў, і тых, хто яго зладзіў, таму што ўсіх далучыць да свята гэтак ярка, займальна — няпроста справа. А ў Табольску тое атрымалася. Кожная новая гульня была, як кажуць, у тэму: прадуманая, лагічна спалучана з назвай свята. Аўтары сцэнара свята — Марыя Піскун з дочкамі Верай Піскуп і Надзеяй Падкарытавай, прычым апошнія былі й вядучымі. А Станіслаў Падкарытаў прафесійна спраўляўся з гукам. Спачатку ўшаноўвалі юбіляраў сямейнага жыцця, пачынаючы ад 55-гадовых. Вядучыя расказалі пра Залатое ды Сярэбранае вяселлі, пра Сапфіравае, Каралавае, сямейныя традыцыі. Згадвалі біблейскую мудрасць пра тое, што ёсць сапраўдная Любоў. На сцэну, якую зладзілі на прасторнай паляне са скошанай травой, выходзілі сужонкі, якія пражылі разам не адзін дзясятка гадоў. Сёлета, дарэчы, юбілеі ў дзвюх пар з ансамбляў “Спадчына” і “Лянок”: гэта Мікалай і Марыя Піскуны, а таксама Сяргей і Святлана Яфімчыкі. Яны ж і песні спявалі пра каханне. Юбіляры атрымалі падарункі з рук Андрэя Анатольевіча Хадасевіча, старшыні Табольскай гарадской думы.

Уплыні свята прайшоў і конкурс на лепшы рыбацкі падворак. У наметы, недалёка ад сцэны, табалякі падрыхтавалі рыбныя разнасолы: шчупак фаршыраваны, карасі смажаныя, вобла сушаная... Пераможцаў

вызначылі, а потым яны шчодро частавалі ўсіх ахвочых наварыстай юшкай з вялікага катла. Дзяліліся й рэцэптамі гатавання розных страў. Цёпла, па свойску ўсё было. Вядучыя таксама тонка ўпісваліся са сваімі жартамі, трапнымі слоўцамі ў гэтыя дзеі: аніхто без іх увагі не застаўся.

Залатым звяном праграмы стала беларускае Купалле. Глядачам расказалі, як водзяць карагоды, скачуць цераз вогнішча, купаюцца ў вадаёмах і абліваюцца вадой, звіваюць вянкi, загадваюць жаданні, варожаць. І шукаюць папараць-кветку на шчасце, бо ёсць павер’е: хто яе знойдзе, той будзе разумець мову птушак і жывёл. А навошта нам гэта? Вядома ж: каб быць бліжэй да Прыроды, і сябе адчуваць — яе жывою часцінкай.

Уасобных конкурсах удзельнічала да 20 чалавек — а як выбраць пераможцу? Вырашылі: праз апладысменты “залы”. І вянкi Купальскія звівалі, потым — русалачак выбіралі: косы распускалі як дочкі, так і матулі. Гулялі ў “Ручаёк” ды, падзяліўшыся на каманды, спаборнічалі ў эстафеце “ваданосаў”: па лыжачцы шклянкі напаўнялі. Вадой абліваліся: бо гэта ж Купалле! Прыдумалі арганізатары і “вогнішча” — стог сена ўпрыгожылі пунсовымі кветкамі: як полымя. У скачках стараліся той стог не закрунуць: каб думкі былі добрымі, а целы — здаровымі. Была ў свята

інтрыга, загадкі, нават міні-спектакль з Вадзіцаю — самога Вадзеніка старэйшай сястрыцаю... І кожная дзея з праграмы нейкі сэнс мела, у Купальскую тэму, нібы ў вянок, увівалася, чаргавалася з выступамі гуртоў — з адпаведнымі песнямі.

Радасць і захапленне бачыла я на тварах дзяцей, што ўдзельнічалі ва ўсіх дзеях. Падобных святаў на Левабярэжжы Іртыша не было даўно. Беларусы разварушылі публіку спевамі, гульнямі, досціпам, дабрыняй... Суполкі, як бачым, не толькі пашыраюць нашу мову і культуру ў Сібіры, але і ўмацоўваюць міжнацыянальныя сувязі. Вядучы спецыяліст абласнога камітэта па справах нацыянальнасцяў Сяргей Яфімчык, ён жа спявак з гурта “Лянок”, з гонарам казаў: у Сібіры беларусы робяць усё, каб традыцыі продкаў — зберагаць і пашыраць, каб аўтарытэт нашай гістарычнай Радзімы заставаўся ў Расіі на вышыні.

Увесь час быў у цэнтры падзей на святочнай пляцоўцы, заклікаў землякоў у карагоды Уладзімір Габрусь, старшыня праўлення Беларускай аўтаноміі ў Табольску. Ён жа і памочнік старшыні Табольскай гарадской думы, і старшыня гарсавета ветэранаў. Сапраўдны беларус! І Андрэй Хадасевіч, высока ацэньваючы майстэрства выканаўцаў, да заканчэння свята быў з народамі, прычым не староннім назіральнікам.

ўжо актыўна ўдзельнічае ў справах культурна-асветніцкіх, скіраваных на зберажэнне і пашырэнне Беларускай культурнай спадчыны ў Расіі”. Спадзяемся на працяг творчага супрацоўніцтва, паважаныя супляменнікі.

СПАДЧЫНА

“ФЭСТ” ізноў збіраў сяброў

У латышскай Дагдзе ў трэці раз прайшоў Міжнародны фэст народнай песні ды танца

Прыемна ўсім беларусам Латвіі, суседніх краін бачыць, як хутка набірае моц адметны “ФЭСТ”. Сёлета ён сабраў каля 500 удзельнікаў з Латвіі (Даўгаўпілс, Рэзэкнэ, Ліваны, Дагда і Дагдскі край), Літвы (Вісагінас), Беларусі (Дуброўна, Наваполацк, Барысаў, Смаргонь, Мінск), Польшчы (Нарэўка, Гарадок). Фэстываль — з плыні праектаў, якія фінансуе Латгалскі фонд падтрымкі недзяржаўных арганізацый. Ідэя фэсту, які спрыяе развіццю культурных стасункаў паміж рознымі краінамі, належыць Беларускаму таварыству “Вербіца” з Дагды, кіраўніцы суполкі Таццяне Гогалінскай.

Дагда сустрэла нас 8 ліпеня ясным, цёплым надвор’ем. У першую палову дня прайшлі канцэрты ў краёвай думе і сацыяльным цэнтры — іх вялі члены праўлення Беларускага культурна-асветніцкага таварыства “Уздым” з Даўгаўпілса Людміла Сінякова і Вольга Паўловіч. Потым дзеі перамясціліся ў лесапаркавую зону. Калонай з нацыянальнымі сцягамі краін-удзельніц мы прайшлі па вуліцах Дагды. Сонца схавалася, і задажджыла... Прыйшлі артысты на эстраду — мокрая, памерзлі, але настрой святочны не страцілі. Хутка дождж перастаў, лаўкі запоўнілі гледачы. Запрацавалі гандлёвая палатка, месца па званні вянок, інфацэнтр, выстава майстроў са Смаргоні...

Адкрывалі “ФЭСТ” старшыня Дагдскай краёвай думы Айвар Труліс, консулы Беларусі ў Даўгаўпілсе Антаніна Струнэўская і Яўгенія Барткевіч, член праўлення Саюза беларусаў Латвіі Алена Лазарава, дэпутаты 12 Сойма Аляксандр Якімаў і Энта Трэццяк. Вялі канцэрт загадчыца народным Асунскім домам культуры Вольга Лук’янская, супрацоўнік Дома культуры з Дуброўна Уладзімір Бабічаў, а таксама й старшыня таварыства “Уздым” Людміла Сінякова з яе намесніцай Вольгай Паўловіч.

“ФЭСТ” ладзіцца ў Дагдзе ў Купальскую пару: праз нумары канцэрта гледачы знаёмяцца з традыцыямі нашага Купалля. Сёлета можна было і пагуляць у гульнію “Падушачка”, даведацца пра магічную сілу траў, пабачыць Вядзьмарку і запаліць Купальскае вогнішча. Над сцэнарам гала-канцэрта ў гонар Купалля, дарэчы, працавалі і беларускі з Даўгаўпілса Людміла Сінякова і Галіна Сантоцкая.

На “ФЭСЦЕ” актывісты Беларускага таварыства “Сузор’е” з Рэзэкнэ перадалі вялікі ручнік, які вышываюць беларусы ўсёй Латвіі, рыхтуючыся да 100-годдзя Латвіі ды 15-годдзя Саюза беларусаў Латвіі, сябрам з Беларускага таварыства “Крыніца” (Лудза). Пра сам праект распаўяла яго кіраўніца Алена Лазарава.

Беларусаў Даўгаўпілса на “ФЭСЦЕ” прадстаўлялі танцавальны гурт “Лянок”, вакальна-інструментальны “Пралескі”, паэт Станіслаў Валодзька. У канцэртах вакальныя гурты “Вярба” і “Аколіца” з Дагды, “Сузор’е” з Рэзэкнэ выконвалі песні на словы паэта, чытаў ён і свой верш “Ты мая Купалінка”.

Заканчыўся “ФЭСТ” у Дагдзе ўручэннем дыпламаў, памятных сувеніраў і прыгожых букетаў з Купальскіх кветак.

Міла Дзвінская, Дагда — Даўгаўпілс

АД РЭДАКЦЫІ

“Табольскае Левабярэжжа “акупіравалі” беларусы” — пад такой інтрыгуючай назвай напісалі пра падзею нашы калегі з інтэрнэт-сайта “Табольск-інформ”. Спадзяемся, ніхто там не ўкрыўдзе за такі дружалюбны культурны дэсант? Дарэчы, даўно пачуваюць сябе сваімі нашы супляменнікі таксама і ў Цюмені. Трохі раней, напрыклад, напісала ў рэдакцыю Марыя Піскун — пра тое, што беларусы Цюменшчыны 12 чэрвеня, у Дзень Расіі, паўдзельнічалі ў 23-м фестывалі нацыянальных культур “Мост дружбы”. “Фэстываль праходзіў у Цюмені, і ўсё было вельмі прыгожа, з яркімі фарбамі, — чытаем у допісе. — Працаваў беларускі падворак, дзе можна было пакаштаваць розныя нацыянальныя стравы. Удзельнічалі ў свяце беларусы з сяла Арамашава, з сяла Вікулава прыехаў вядомы гурт

“Вячоркі”, з сяла Дзясятава — ансамбль “Жывіца”. З самой Цюмені былі вядомыя гурты “Лянок” і “Палессе”, а таксама наш сямейны ансамбль “Спадчына”. Сёлета ўпершыню паўдзельнічалі ў фестывалі актывісты маладой суполкі — Цюменскай гарадской грамадскай арганізацыі “Нацыянальна-культурная аўтаномія беларусаў”. Старшыня праўлення ў ёй — Наталля Уладзіміраўна Габрусь. Нашы сябры выстаўлялі на фестывальным беларускім падворку свае арыгінальныя працы”.

Па наводцы нашага даўняга наштатнага аўтара Людмілы Бакланавай напісала нам, даслала цікавыя спасылкі з прэсы і сама Наталля Габрусь: “Наша суполка створана ў жніўні 2016 года. Цяпер мы разгортваем сваю дзейнасць, і

ШЛЯХІ-ДАРОГІ

3 Тальяці — з песнямі

(Заканчэнне. Пачатак на стар. 1)

А першага ліпеня, у працяг фэсту, было шэсце дэлегацый і выступ на Плошчы Леніна. Там ужо — больш часу для выступленняў: кожны гурт мог быць на сцэне 40 мінут. На вуліцах гучыць музыка, працуюць гандлёвыя рады. Народныя ўмельцы паказваюць-прадаюць вырабы з саломы, вышыванкі... Сваю частку праграмы народны ансамбль беларускай песні “Купалінка” адпрацаваў — як мае быць: артысты купаліся ў апладысментах. Потым, 2 ліпеня, мы выступілі з канцэртнай праграмай і на мясцовай ЦЭЦ — там, дарэчы, нам падарылі сімвал горада Бабра і смачны зефір фабрыкі “Чырвоны харчавік”. Кіраўнікі дэлегацый сустракаліся ў Мастацкім музеі: прадстаўлялі свае сувеніры ў падарунак фэсту. Там жа ўручалі дыпламы, а самыя цікавыя працы былі адзначаны й на закрыцці фэсту. Наш калектыў, дарэчы, атрымаў дыплом II ступені за працу, сувенір “Мы разам”. Хвалюючым было закрыццё фэсту. Шмат цёплых слоў у адрас “Купалінкі” сказалі мэр горада, яго намеснік, галоўрэж фестывалю, намесніца начальніка ўпраўлення ідэалагічнай працы, культуры і па справах моладзі Бабруйскага гарвыканкама Ірына Роскач. Приемна! Дзякуй усім, хто дапамог нам прыехаць на фэст, хто ацаніў нашу творчасць.

Людміла Дзёміна з “Купалінкай” у родным ёй Бабруйску

У Бабруйску мы пазнаёміліся з многімі гуртамі. Атрымалі прапанову прыехаць у Маладзечна — ад кіраўніка тамтэйшага народнага вакальнага ансамбля “Менестрели” Аляксандра Важніка. На мой погляд, арганізацыя свята была — на вышэйшым узроўні. Нават дождж не змог сапсаваць святочны настрой. Мы зрабілі выснову, што “Вянок дружбы” — гэта і свята душы, і месца сустрэчы сапраўдных прафесіяналаў, і свята нацыянальных культур, і масток разумення паміж краінамі ды пакаленнямі. Цудоўны праект!

3 ліпеня, у Дзень Незалежнасці,

мы прыехалі ў Мінск. Любаваліся ў сталіцы прыгажосцю, парадкам, кветкамі ды людзьмі. 4 ліпеня сябры з Рэспубліканскага цэнтра нацыянальных культур арганізавалі для нашых артыстаў паездку ў Хатынь і на Курган Славы, а я сустракалася з Вольгай Антоненкай, кіраўніцай РЦНК. Мне ўручылі адзін дыплом — за конкурс “Культура”, другі — за падрыхтоўку ансамбля да абароны звання “Народны”. Затым была сустрэча ва Упаўнаважанага па справах рэлігій і нацыянальнасцяў Леаніда Гулякі. На ёй былі таксама начальнік аддзела Аляксандр Сасновіч, дарадца

На гала-канцэрце ў лядовым палацы “Бабруйск-Арэна”

галоўнага ўпраўлення шматбаковай дыпламатыі Міністэрства замежных спраў Аляксандр Чвей, журналіст Іван Ждановіч. З намі ў Беларусь прыехаў і кіраўнік Рускага культурнага цэнтра горада Тальяці Уладзімір Патакаў — і ён быў на сустрэчы, удзельнічаў у зацікаўленай размове. За перамогу ў міжнародным конкурсе мне ўручылі Ганаровую граматы і... ажно 5 нацыянальных касцюмаў для ўдзельнікаў ансамбля! Ганаровыя граматы атрымалі таксама намеснік старшыні суполкі “Нёман” па працы з моладдзю і сувязях са СМІ Сяргей Шылкін, хормайстар ансамбля Інэса Лопарава. Сустрэча была цікавай і плённай.

5 ліпеня ўся наша дэлегацыя пабывала ў Міры і Нясвіжы

— любаваліся замкам ды палацам, а ўвечары агледзелі Мінск з назіральнай пляцоўкі Нацыянальнай бібліятэкі. 6 ліпеня — экскурсія ў Музей Вялікай Айчыннай вайны. Вось колькі ў нас розных уражанняў! Усе — павезлі з сабой у той жа вечар дадому. І шмат добрых успамінаў.

У Тальяці на вакзале сустракалі нас бацькі ўдзельнікаў ансамбля. Усе — вельмі задаволеныя. Задача выканана: я паказала юным артыстам маю родную Беларусь, яны — выдатна выступілі на міжнародным фэсце. Цяпер у “купалінцаў” вакацыі, а з верасня пачнем развучваць новыя песні, рыхтаваць новыя выступленні, канцэрты.

Людміла Дзёміна, г. Тальяці

УРАЖАННІ

Па-беларуску — цікава

Кацярына Аляксандрава

Сярод слухачоў Трэцяй міжнароднай летняй школы беларусістыкі былі супляменнікі з Самары

Пра ўдзел прэзідэнта Самарскай абласной грамадскай арганізацыі беларусаў і выхадцаў з Беларусі “Руска-Беларускае Братэрства 2000” Ірыны Глускай і кіраўніка прэс-службы суполкі, галоўнага рэдактара часопіса “Адзінства/Единство” Мікалая Бойкі ў Школе беларусістыкі напісала ў рэдакцыю Юлія Цяплянская. “Поўнае паглыбленне ў моўнае асяроддзе, вывучэнне асаблівасцяў гутарковай мовы, практыка зносінаў па-беларуску, сустрэчы з лінгвістамі, дзеячамі культуры, усталяванне сяброўскіх стасункаў з іншымі ўдзельнікамі — усё гэта для беларусаў з замежжа вельмі цікава”, — прыведзены ў пісьме словы Ірыны Глускай.

З Мікалаем Бойкам я звязалася пад час вучобы ў Мінску па тэлефоне, ён казаў: “Навучаемся ў групе для “прасунутых” слухачоў. Цікавыя лекцыі! Мне спада-

балася, напрыклад, сустрэча з Галінай Басавай, дацэнтам з Інстытута журналістыкі БДУ. Яна так захапляльна расказвала, як па-сучаснаму падаваць інфармацыю — ажно мне зноў захацелася павучыцца... Кожны дзень для нас — экскурсіі: пешаходная па Мінску, у музеі Янкі Купалы і Якуба Коласа, Нацыянальную бібліятэку, Музей Вялікай Айчыннай вайны, Лошыцкі парк... На два дні ездзілі ў Полацк. Вельмі ўразіў там універсітэт. Салідная навучальная ўстанова еўрапейскага ўзроўню.”

Ірына Глуская таксама падзялілася ўражаннямі: “Школа беларусістыкі — вельмі цікавы, важны і патрэбны праект. Запрашэнне паўдзельнічаць у ім атрымалі ад яго арганізатараў — з кафедры маладзёжнай палітыкі і сацыякультурных камунікацый РІВШ, а пасля і з Addзялення Пасольства Беларусі ў Самары. Не шкадуем, што прыехалі. Хацелася б, праўда, каб у будучыні для беларусаў замежжа была ўтворана асоб-

Ірына Глуская і Мікалай Бойка

ная група: узровень ведання мовы ў нас іншы, інтарэсы...”

У Мінску Ірына Глуская і Мікалай Бойка пазнаёміліся з дырэктаркай Рэспубліканскага цэнтра нацыянальных культур Вольгай Антоненкай, сустракаліся з Упаўнаважаным па справах рэлігій і нацыянальнасцяў Леанідам Гулякам, былі ў адміністрацыі Завадскога раёна Мінска, дамова аб супрацоўніцтве з якім падпісана ў суполкі ў 2014 годзе. Завіталі на прадпрыемства народных рамёстваў “Скарбніца”: абмеркавалі там дызайн будучых сцэнічных касцюмаў для артыстаў ансамбля “Каданс”.

Дарэчы. Слухачамі чарговай Школы беларусістыкі сталі 44 прадстаўнікі з 18 краін. Ладзілі мерапрыемства БДУ, МДЛУ і кафедра маладзёжнай палітыкі і сацыякультурных камунікацый РІВШ. Прымеркавана Школа да 500-годдзя беларускага кнігадрукавання. Прыехалі госці з Індыі, Украіны, Японіі, Венгрыі, Чэхіі, Германіі, Кітая, Расіі, Грузіі, ЗША, Інданэзіі, Іспаніі, Латвіі, Літвы, Польшчы, Славакіі, Сербіі ды Швецыі. Навучанне праходзіла па трох праграмах рознай цяжкасці, уключала лекцыйныя і практычныя заняткі. Асобны блок прысвячаўся знаёмству з выдавецкай дзейнасцю Францыска Скарыны.

ЮБІЛЕЙ

Родам з Камароўкі

Сваё 75-годдзе касманаўт Пётр Клімук адзначыў на малой радзіме

Павіншаваў славу тага земляка з юбілеем Прэзідэнт Беларусі Аляксандр Лукашэнка. “Ваш жыццёвы шлях — яркі прыклад самаахвярнага служэння Айчыне. Мужнасць, прафесіяналізм, шырокая эрудыцыя, адказнасць і адданасць сваёй справе дазволілі Вам стаць выбітным лётчыкам-касманаўтам, двойчы Героем Савецкага Саюза”, — гаворыцца ў віншаванні. А свой юбілей Пётр Ільіч святкаваў на малой радзіме ў Брэсцкай вобласці, паведамляецца на сайце інфармагенцтва БЕЛТА. “Большага шчасця не знаходжу ў сваё 75. Не чакаў, што так будзе. Сустрэўся са сваякамі, сябрамі ў Тамашоўцы, роднай Камароўцы, Брэсце. Быць на Брэстчыне — самае вялікае шчасце. У Беларусь вяртаюся з радасцю: як бусел у сваё гняздо, так і Клімук — у сваю вёску”, — казаў касманаўт на сустрэчы з землякамі ў Брэсце.

Адказваючы на пытанне пра першы палёт у космас, знакаміты беларус прызнаўся, што толкам яго не адчуў: “На Байканур паляцеў

дублёрам, другім экіпажам. А там прызначылі першым экіпажам. Усе тыя восем дзён даволі хутка і энергічна прайшлі, так што я іх нават і не адчуў. Але было прыемна: упершыню пабываў у космасе маёрам”. Дарэчы, той палёт Пётр Клімук здзейсніў з 18 па 26 снежня 1973 года на касмічным караблі “Союз-13”. Усяго ў космасе быў тройчы. “Хацелася мне і больш лётаць на касмічным караблі, і больш на арбіце быць. Але ў жыцці не заўсёды атрымліваецца так, як хочацца. У маладым узросце мяне прызначылі начальнікам палітаддзела (па сутнасці, другая асоба) Цэнтра падрыхтоўкі касманаўтаў. У 35 гадоў генералам стаў. Пайшоў крыху па іншым шляху, але ж лічу, што ён нічым не горшы”, — рэзюмаваў касманаўт.

На сустрэчу з Пятром Клімуком прыйшло шмат жыхароў Брэста, навакольных вёсак і пасёлкаў. Яго віншавалі з 75-годзем кіраўнікі абласнога і гарвыканкамаў, дэпутаты, грамадскія дзеячы, моладзь. І ахвочых сфатаграфавання або ўзяцця аўтограф у першага беларускага касманаўта было вельмі шмат.